

Силабус курсу Економіка праці та соціально-трудові відносини

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»»

Рік навчання: 2
Семестр: 4

Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська

Керівник курсу

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу
Прохоровська Світлана Анатоліївна
Контактна інформація s.a.prokhorovska@wunu.edu.ua+380985745369

Опис дисципліни

Дисципліна «Економіка праці та соціально-трудові відносини» спрямована на набуття студентами теоретичних і практичних знань з питань функціонування розвитку та регулювання соціально-трудових відносин в суспільстві, оплати праці, стимулювання оптимального використання людських ресурсів і підвищення продуктивності, ефективності праці, планування праці.

Головною метою вивчення курсу є: засвоєння знань щодо системного оцінювання діяльності організацій, виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів у сфері соціально-трудових відносин.

Основні завдання дисципліни: використовувати основи класифікації резервів ефективності використання людського потенціалу на рівні підприємства, регіону, держави та розробляти відповідні пропозиції; оцінювати сучасний стан та визначати напрямки вдосконалення; нормативно-правової бази соціально-трудових відносин в Україні; використовувати державні соціальні стандарти з метою оптимізації соціально-трудових відносин; проводити оцінку стану соціального партнерства в Україні та визначати напрями його розвитку; здійснювати підготовку і проведення колективних переговорів та укладати колективний договір на підприємстві, в організації, установі різних форм власності і господарювання; проводити моніторинг соціально-трудої сфери; здійснювати оцінку інвестицій в людський капітал; аналізувати сучасну демографічну ситуацію в Україні та оцінювати її вплив на стан і розвиток людських ресурсів; проводити аналіз ринку праці та розробляти заходи з усунення дискримінації на ринку праці; визначати сучасні тенденції у сфері зайнятості; визначати умови оплати праці в системі колективно-договірного регулювання соціально-трудових відносин; визначати чинники, що впливають на рівень і динаміку заробітної плати; визначати показники продуктивності праці, розраховувати трудомісткість за її видами, виявляти та аналізувати резерви підвищення продуктивності праці; обґрунтовувати залежність розміру винагороди працівників від досягнутих організацією кінцевих результатів.

Структура курсу

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання курсу "Економіка праці та соціально-трудова відносини". Праця як сфера життєдіяльності та провідний чинник виробництва.	Вивчити роль праці у розвитку людини та суспільства; з'ясувати функції, зміст та характер праці.	ситуаційні завдання
2	Тема 2. Людські ресурси суспільства.	Вивчити поняття «людські ресурси» та економічні категорії, що їх характеризують, а саме: «економічно активне» та «економічно неактивне населення», «трудова ресурси», «трудова потенціал суспільства», «людський капітал».	аналітичні завдання, ситуаційні завдання
3	Тема 3. Соціально-трудова відносини як система. Механізм функціонування системи соціально-трудова відносин.	Вивчити складові системи соціально-трудова відносин та чинники її формування, дослідити суб'єкти соціально-трудова відносин; методи регулювання соціально-трудова відносин та ознайомитися з критеріями стану розвитку соціально-трудова відносин.	ситуаційні задачі, аналітичні завдання
4	Тема 4. Соціальне партнерство.	З'ясувати сутність соціального партнерства, ознайомитися з механізмом соціального партнерства та вивчити нормативно-правову базу його становлення в Україні	ситуаційні завдання
5	Тема 5. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудова відносин.	З'ясувати роль Міжнародної організації праці у становленні соціально-трудова відносин, її напрямки діяльності; сучасні світові тенденції розвитку соціально-трудова відносин у сфері праці.	поточне опитування, ситуаційні завдання
6	Тема 6. Ринок праці та його регулювання	З'ясувати суть ринку праці в економічній системі, основні елементи та функції ринку праці, дослідити роль Державної служби зайнятості у регулюванні ринку праці.	аналітичні завдання
7	Тема 7. Соціально-трудова відносини зайнятості.	З'ясувати сутність категорії «зайнятість», її форми та види; вивчити рівні регулювання зайнятості, дослідити показники, види і форми безробіття, з'ясувати його соціально-економічні наслідки.	ситуаційні та аналітичні завдання

8	Тема 8. Організація праці та нормування	Вивчити сутність, зміст і значення організації праці, її елементами, вивчити об'єкти нормування праці та структуру робочого дня працівника, вивчити види норм праці та методи нормування праці.	задачі, ситуаційні завдання
9	Тема 9. Продуктивність та ефективність праці.	Засвоїти поняття ефективності, продуктивності та продуктивності праці, з'ясувати соціальне та економічне значення зростання продуктивності праці, вивчити методи вимірювання продуктивності праці. Вивчити поняття чинників зростання продуктивності праці, їх класифікацію та з'ясувати сутність резервів зростання продуктивності праці.	задачі, ситуаційні завдання
10	Тема 10. Політика доходів і регулювання заробітної плати.	Вивчити структуру вартості робочої сили, вивчити поняття «доходи населення», «рівень життя», «заробітна плата», вивчити її основні функції, структуру та елементи організації оплати праці на підприємстві; сутність державного і договірної регулювання заробітної плати.	задачі, ситуаційні завдання
11	Тема 11. Оплата праці різних категорій працівників.	<i>Вивчити суть та призначення тарифної системи та її елементів; з'ясувати сутність та умови застосування основних підходів до проектування заробітної плати; умови застосування основних підходів до проектування заробітної плати; з'ясувати особливості оплати праці керівників, спеціалістів, службовців та умови застосування контрактної, гнучкої та безтарифної форм оплати праці.</i>	задачі, ситуаційні завдання
12	Моніторинг соціально-трудової сфери	З'ясувати суть і завдання моніторингу соціально-трудової сфери; вивчити нормативно-правову та інформаційну базу проведення моніторингу соціально-трудової сфери.	аналітичні завдання

Літературні джерела

1. Кодекс законів про працю (остання редакція) від 22. 05. 2008. / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=322-08>.
2. Конвенції і рекомендації МОП URL:: http://personal-management.biz.ua/Konventsiyi_ta_rekomendatsiyi_Mizhnarodnoyi_organizatsiyi_pratsi_MOP_835.html#835
3. Колот А. М. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку : моногр. К. : КНЕУ, 2010. 251 с.

4. Про оплату праці : Закон України від 24. 03. 1995.] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.
5. Про організації роботодавців : Закон України 22. 06. 2012 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2436-14>.
6. Про порядок вирішення колективних трудових спорів : Закон України від 03. 03. 1998 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=137%2F98-%E2%F0>.
7. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01. 07. 1993 р. / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3356-12>.
8. Волкова О.В. Ринок праці. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 624 с. URL: <http://uchebniks.net/book/185-rinok-praci-navchalnij-posibnik-volkova-ov.html>
9. Гідна праця: імперативи, українські реалії, механізми забезпечення : моногр. [А. М. Колот, В. М. Данюк, О. О. Герасименко та ін.] ; за наук. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2017. 500 с.
10. Економіка праці : навчальний посібник [електронний ресурс] / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с. URL:https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/Nazarova.-Ekonomika-pratsi_2019.pdf
11. Економіка праці та соціально-трудова відносин: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни студентами всіх економічних спеціальностей. / [О. П. Дяків, В. М. Островерхов, Н. М. Слівінська, С. А. Прохоровська]; за ред. проф. Качана Є. П. - Видання 2-ге, доповнене й перероблене. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 284 с.
12. Колот А.М., Герасименко О.Гідна праця: теоретико-прикладні засади, причини дефіциту та стратегічні вектори його подолання. *Ринок праці та зайнятість населення* :науково-практичний журнал. 2017.№ 4. URL: http://ipk.edu.ua/journal/journal_arhive/ilovepdf_merged.pdf
13. Праця XXI: філософія змін, виклики, вектори розвитку : монографія / [А. М. Колот, О. О. Герасименко] К. : КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2021. 487 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/ee8cf399-8bcb-46ee-84cb-ac6759b412df>
14. Прохоровська С. А. Соціально-трудова відносини в новостворених об'єднаних територіальних громадах: проблеми та перспективи регулювання. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2019. Вип. № 6 Т.2. С. 218-221. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/02/VKNU-ES-2019-N6_%D0%A22_276.pdf
15. Прохоровська С. А. Вплив соціально-трудова відносин на якість життя населення в об'єднаних територіальних громадах. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України* [наук. журнал]. Вип. 25 Тернопіль. URL: Економічна думка, 2020. 140-146. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/41880>
16. Прохоровська С. А. Функціонування соціально-трудова відносин на ринку праці регіону./ Аналітичний інструментарій в маркетинговій діяльності: монографія / за ред. проф. Р.В. Федоровича. Тернопіль: ФО-П Шпак В.Б., 2018. 308 с. (с. 163-185) URL: http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/28862/1/Monograf_2018.pdf#page=164
17. Прохоровська С.А. Ефективна зайнятість населення як умова забезпечення гідної праці. *Соціально-трудова сфера: сучасний стан, проблеми та стратегічні напрями розвитку*: матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет- конференції; 14-16 листопада 2017 року. К.: КНЕУ, 2017. 246 с. (С. 51- 54). URL: <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/22912>
18. Соціально-трудова права і виклики цифровізації: монографія / кол. авт.; за ред. Я. В. Сімутіної, М. М. Шумила. Київ: Ніка-Центр, 2023. 348 с. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/soczialno-trudovi-prava-i-vikliki-cifrovizaczii.pdf>
19. Трансформація соціально-трудова сфери в умовах цифровізації економіки: монографія/ О.Ф. Новікова, Ю.С. Залознова, О.І. Амоша, О.О. Хандій, Н.А. Азьмук, Я.В. Остафійчук, Л.Л. Шамілева, О.В. Панькова, І.М. Но- вак, А.Д. Шастун, О.Ю. Касперович, О.В. Іщенко, Я.Є. Кра- суліна, Л.П. Амелічева, В.В. Компанієць; за наук. ред. О.Ф.Новікової; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2022. 385 с.

20. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. *Український інститут майбутнього*. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-1>

21. Jobs lost, jobs gained: What the future of work will mean for jobs, skills, and wages. 2017. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/jobs-lost-jobs-gained-what-the-future-of-work-will-mean-for-jobs-skills-and-wages>

22. Nottebohm O. et al. Online and Upcoming: The Internet's Impact on Aspiring Countries. Palo Alto: McKinsey & Company. 2012. URL: <http://www.mckinsey.com/industries/high-tech/our-insights/im-pactof-the-internet-on-aspiring-countries>

23. European Commission Threats and opportunities from automation and robotisation. URL: https://ec.europa.eu/knowledge4policy/foresight/topic/changing-nature-work/new-technologies-automation-work-developments_en

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів і перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету (інституту) за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль2	Модуль3
40 %	40 %	5 %	15 %
<i>Поточне опитування</i>	<i>Модульний контроль 1</i>	<i>Тренінг</i>	<i>Самостійна робота</i>
Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих протягом 1-7 практичних занять (за 1-12 теми). Оцінювання за 100-бальною шкалою	Модульний контроль проводиться з 1-12 теми і включає 2 теоретичних питання по 20 балів. Практичне завдання 60 балів	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання завдань. Оцінювання за 100-бальною шкалою	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання 2 завдань. Оцінювання за 100-бальною шкалою

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)